

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובונים, שמחה גדולה להיות במצווה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

11. שמחה גדולה להיות במצווה

מתבוננים ובונים

שכבה צעירה

הרציונאל

שמחה פנימית נובעת מתחושת שלמות של האדם. שלמותו של האדם תהיה כאשר הוא יחוש מיצוי של כל הכוחות. המצוות מכוונות את היהודי למיצוי מלא של כוחותיו. ליהודי נתנו תרי"ג מצוות כנגד תרי"ג אברי הגוף, לכן כאשר היהודי מקיים מצוות הוא מתמלא בתחושת שלמות. אין זו שמחה רגעית הנובעת מהנאה בת חלוף, כי אם שמחה פנימית הנוסכת באדם ביטחון וחיוניות. במקורות היהדות השמחה הראויה והשלמה היא שמחה הקשורה לערכי התורה והמצוות. ואמרו רבותינו ז"ל (שבת ל' ע"ב) "אין השמחה שורה אלא מתוך שמחה של מצווה". בשיעור זה נפגיש את תלמידינו עם מצוות שונות. הם יכירו את המושג 'שמחה של מצווה' ויזכרו מתי ומדוע חוו זאת בעצמם. בנוסף התלמידים יבינו שגם אם המצווה דורשת מאמץ, השמחה אינה נפגעת אלא להיפך, פעמים היא גדלה ומתעצמת.

המטרות

- התלמידים יפגשו עם מצוות הגורמות להם שמחה.
- התלמידים יבינו כי המאמץ הנדרש לקיום המצווה אינו גורע מהשמחה אלא מעצימה.

מבנה השיעור

- שלב א': תמונות של מצוות (מליאה + עבודה יחידנית)
- שלב ב': ושיבחי אני את השמחה (מליאה)
- שלב ג': מתאמצים במצוות (מליאה)
- שלב ד': לפום צערא – אגרא (מליאה)

ההכנות הנדרשות:

- יש להגדיל את התמונות מנספח 1.
- יש לצלם את דף המשימות (נספח 2) כמספר התלמידים.

מהלך השיעור

שלב א': תמונות של מצוות (מליאה + עבודה יחידנית)

- נתלה במרחב הכיתה את התמונות מנספח 1.
- נבקש מהתלמידים להתבונן בתמונות ולמצוא מה המשותף בניהן (תמונות של מצוות).
- נפרט את המצוות השונות המופיעות בתמונות.
- נשאל את התלמידים: מה אתם מרגישים בזמן שאתם מקיימים מצוות?

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובוניים, שמחה גדולה להיות במצווה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- נשמע את התשובות וניתן לגיטימציה לכל הרגשות שיעלו. נסביר כי בשיעור זה נתמקד ברגשות השמחה שבקיום מצוות.
- נחלק לכל תלמיד דף משימה (נספח 2) ונבקש לבצע רק את חלקו הראשון (הטבלה). בסיום המשימה נאסוף את התמונות ונתכנס למליאה.

שלב ב': ושיבחתני אני את השמחה (מליאה)

- נשמע את תשובות התלמידים למשימה ונבליט את רגשות השמחה שבמצווה.
- נפנה את תשומת לב התלמידים למילה שמצורפת לכל תמונה.
- נכתוב את המילים על הלוח. סדר המילים יהיה מוטעה ויתקבל משפט לא ברור.
- נבקש מהתלמידים לשנות את סדר המילים כך שיתקבל משפט ברור. במידת הצורך נעזור ונכתוב על הלוח את המשפט שמתקבל: "וְשִׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַשְּׂמֵחָה" (קהלת ח', ט"ו) - זו שמחה של מצווה".
- נסביר לתלמידים כי אלו שני משפטים שהצטרפו למשפט אחד. את הראשון אמר שלמה המלך (בספר קהלת) והתכוון כי יש שמחה שהיא משובחת וטובה אך לא פירט מהי השמחה הזו. את המשפט השני אמרו חז"ל (במסכת שבת) והסבירו בכך את כוונתו של שלמה. חז"ל מסבירים ששלמה התכוון לומר כי השמחה המשובחת היא השמחה בקיום מצווה, שהיא משובחת יותר מכל השמחות.
- העשרה: נספר כי פעם אחת החפץ חיים חזר לביתו והתחיל להסתובב סביב השולחן בריקוד שמח במיוחד. בני ביתו לא הבינו את סיבת שמחתו הגדולה. כששאלו אותו השיב: "הרגע שילמתי לעגלון שהביא אותי לפה שכר על הנסיעה, ובכך קיימתי מצוות "פְּיוּמוֹ תִּתֶּן שְׂכָרוֹ" (דברים כ"ד, ט"ו), קיימתי מצווה אז אני שמח!!!!"

שלב ג': מתאמצים במצוות (מליאה)

- נציג בפני התלמידים את תמונת כיבוד הורים (מנספח 1). נבקש לשמוע שוב את התשובות לשאלה (משלב א') מה משמח אותם במצווה זו.
- נאמר לתלמידים כי מיד נשמע סיפור על שני ילדים ששמחו מאוד במצוות כיבוד הורים, אך זו הייתה שמחה מיוחדת.

במקום יהודה שני יהודים

גברת שרעבי, אימא של רותי, היא אישה עסוקה מאוד. למרות זאת היא מקדישה כל דקה פנויה להתנדבות בארגוני חסד. פעם אחת היה צורך לגייס סכום גבוה למימון ניתוח דחוף. גברת שרעבי החליטה לארגן ערב חגיגי עם הרצאות מיוחדות וכל ההכנסות מהערב יוקדשו למימון הניתוח. כל ההכנות הסתיימו. גברת שרעבי כתבה מודעה יפה, צילמה אותה מספר פעמים והניחה את הצילומים על השולחן בסלון. "רותי, אני נכנסת מעט לנוח", פנתה אל בתה. "עוד מעט יבוא יהודה הנער השכן. ביקשתי ממנו לתלות את המודעות. חשוב לי שתתני לו אותן, הוא חייב לתלות את המודעות עוד היום!" רותי הנהנה בראשה ואימא נכנסה לחדר.

כעבור מספר דקות צלצל הטלפון. על הקו היה יהודה: "תמסרי בבקשה לאימא כי לא אוכל להדביק את המודעות. מסתבר כי יש לי בעיה ברגל ועלי לנוח". רותי הניחה את השפופרת והרהרה: "מה אעשה? את אימא בוודאי שלא אעיר, ומי יתלה את המודעות? והרי הן צריכות להיתלות עוד היום!" רותי הבינה מיד את גודל האחריות שנפלה עליה. עליה לדאוג לביצוע המשימה!
פנתה רותי לאחיה ישראל ושניהם יצאו אל הרחוב, בידם עשרות המודעות, נייר דבק ונעצים.

• נשאל:

- האם לדעתכם רותי וישראל שמחים לתלות את המודעות?
- מה הייתם מרגישים במקומם?

כבר בלוח המודעות הראשון באחד מחדרי המדרגות הרבים הם גילו שהמשימה לגמרי לא קלה. הלוח היה מלא וכמעט שלא נותר מקום פנוי. הם ניסו להוציא את הנעצים מחלק מהמודעות כדי להזיזן, אך הנעצים היו תקועים בחזקה. "נו טוב, בואי נתקדם ללוח הבא", אמר ישראל. "מדוע אתה מתייאש כל כך מהר?" שאלה רותי. "בוא נבקש מאחד השכנים כלי חד ונצליח", אמרה והחלה לנקוש על הדלת הסמוכה. הילדה שפתחה הציעה לרותי סרגל מתכת ורותי בקשה להחזירו בעוד כשעה. לאחר מאמץ הצליחו רותי וישראל לפנות מקום על לוח המודעות ומודעה ראשונה נתלתה.
לוח המודעות השני היה גבוה מידי. רותי וישראל לא הצליחו להגיע אליו. "אולי נוותר?" שאל שוב ישראל. "בשום אופן!" אמרה רותי. "לאימא חשוב שכולם ידעו על הערב החגיגי. אני רצה לחברה שגרה קרוב ואבקש ממנה כיסא". כעבור מספר דקות חזרה רותי עם כיסא ביד, כיסא שגם אותו הבטיחה להחזיר בעוד כשעה.
אל לוח המודעות השלישי צעדו הילדים כשבידם הכיסא והסרגל. השעה כבר הייתה מאוחרת וחושך שרר מסביב. "מעניין מה יהיה עכשיו?" הרהרה רותי בלבה. הם נכנסו לחדר המדרגות, לחצו על מתג האור, אך הנורה לא עבדה. "איזה חושך... מה נעשה? היכן לוח המודעות?" שאלה רותי. "מה הבעיה? פנס אחד והכול מסתדר!" ענה ישראל. "והפעם אני הולך!" כעבור דקות ספורות חזר ישראל עם הפנס. מודעה שלישית נתלתה.
כך המשיכו שני האחים עם שאר המודעות שנותרו. פעמים לוח המודעות גבוה, פעמים הוא מלא ופעמים חשוך מסביב, אך רותי וישראל נחושים בדעתם לסיים.

• נשאל:

- מה קרה לרותי ולישראל כשקיימו את המצווה?
- מה היו הקשיים?
- מה מרגישים כשמתגלה קושי בקיום המצווה?

כשסיימו חזרו לביתם והתיישבו על הספה באפיסת כוחות. לאחר מספר דקות אימא קמה. היא נגשה אל רותי ושאלה: "יהודה היה כאן?"
"יהודה? לא!" ענתה רותי, "אך במקומו היו כאן שני יהודים שעשו את העבודה..."
"מה? מי? אתם?! " שאלה אימא. "אתם תליתם בעצמכם את כל המודעות שהשארתי!! והרי זו אינה משימה לילדים בגילכם..."
"ובכל זאת..." ענה ישראל לאימא. "הצלחנו ואנחנו אפילו מאושרים מאוד".

בע"ה
שמחה, שכבה צעירה
מתבוננים ובונים, שמחה גדולה להיות במצווה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

שניהם הביטו זה בזה כשחיוך רחב של שמחה נסוך על פניהם.

• נשאל:

- מדוע כשרותי וישראל חזרו הביתה הם הרגישו שמחה גדולה? הרי הם עבדו קשה והתאמצו מאוד!
- האם גם לכם קרה מקרה בו קיימתם מצוות והתאמצתם מאוד?
- האם השמחה נפגעה בעקבות המאמץ או גדלה בעקבות המאמץ? נמקו מדוע.

שלב ד': לפום צערא - אגרא (מליאה)

- נסביר כי יש פתגם בארמית המתייחס לנושא זה של מאמץ בקיום המצוות. הפתגם מכיל שלוש מילים בלבד: אגרא, צערא, לפום.
- נשאל: האם מישוהו מכיר את הפתגם ויכול לסדר את המילים בסדר הנכון?
- נכתוב את הפתגם בסדר הנכון "לפום צערא – אגרא" ונעזור לתלמידים להבינו: לפום = צערא = צער, מאמץ. אגרא = אַגְרָה – תשלום, שכר. כלומר: לפי הצער – השכר. ככל שאדם מתאמץ יותר השכר שלו רב יותר.
- נפנה את התלמידים למשימה ב' (נספח 2) ונבקש למלא את המשימה.
- נסכם: המצוות משמחות אותנו. גם אם אנו נדרשים להתאמץ בקיום המצווה - המאמץ לא פוגע בשמחה, אלא לפעמים להיפך: ככל שהמאמץ גדל - השמחה גדלה. חז"ל לימדו אותנו שככל שהמאמץ רב יותר השכר על קיום המצווה גדול יותר.

נספח 1: תמונות הרומזות למצוות

למא"ירת - נא להכניס בדף באדף 4A 9 כרטיסיות מאוירות הרומזות למצוות הנ"ל:

אני

השמחה

נֶשֶׁל

שֹׁפָר

זר

שִׂמְחָה

א. הסתכלו בפתמונות וצנו על הפשימה:

המצוה	מה משמח במצוה? מדוע?	מחסן
ישיבה בספה		מחסן כל המשפחה יחד / הבית נקי ומסדר / יש לנו אורחים / האכל טעים / מרגישים כמו בצימר / יש "חדר" נוסף בבית / מקבלים מבטות / יש חפץ / נוסעים לטיול / אני יהודי / המצוה שומרת עלי / יש לי מה לתת לאחרים / אני עוזר לדלת / אני מרגיש בטחון / כלם באים, רוקדים ושמחים / אני עושה טוב / ה' שמח בי / אני עושה נחת לה' / אני עושה נחת להורים
כבוד הורים		
קדוש		
הדלקת נרות שבת		
שרפת חמץ		
צדקה		
ציצית		

ב. כתבו ליד הסמילי
את המצוות שמשמחות אתכם

